

ידיעות הטומאה פרק שני שבועות

(א) ומגילה ג: מגילה י: מכות י: וזכיתו כן: חולין י: תמורה כה: ערכין ג: (ב) [מסכתא סנהדרין פ"ג] (ג) [לפניו י: וע"ן סנהדרין ג: (ד) [ג"ל דמנן] (ה) מגילה י: וזכיתו קו: ערוכות פ"ח מ"ו, (ו) [זכיתו סג] (ז) מגילה י: ערכין ג: (ח) [גם מוסף] ערכין פ"ה: (ט) מגילה ג: י: ערכין ג: (י) ג"ל אשכנז (יא) הוא ו"ו ג"ל אשכנז ומענינה בחמו פרש"י מירושלם (יב) [ג"ל ק"ו] (יג) [דברים ט] (יד) [גם] (טו) [ג"ל בפי"ח] (טז) [וע"ע מוסף] (יז) [ה"ה נתקם וכו' א"ל]

הגהות הב"ח

(א) גמ' קודם לכן. י"ב וי"ב וי"ב שלענין מזה כן ה"ה לענין קדושה ג"כ אע"פ שלא קדושה עשוי רק קודם לכן קדושה גם לעתיד לבוא:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה מצאו א"ל. עין מה שמנה זה בטורי אבן מגילה דף י' ע"ב ד"ה כל המלות:

לעני רש"י

מירושלם [מירושלם]. ביצה, מקוה מים רדודים.

רבינו הגנאל

על פי נביא. חגי זכריה ומלאכי היו שם ועל פיהם צרות הקודש עשו ואין טעם בדבר: רצ הווא אמר ככל אלו סגן קסבר נו'. כלומר ואי משום קידוש עורא דהואי צבית שני בלא מלך ובלא אוריס ותומיס דלמרינן במסכת יומא (דף כ"א): חמשה דברים חסר מתקש שני אש ושכינה וארון ואורים ותומיס ורות הקודש קסבר קדושה ראשונה דוד ושלמה לא בטלה ולא הורגך עורא לקדש כ' כלומר שהוא לא הוסיף כלום צאורך ורוחצ ומאי דקדש כדכתיב (תמחה יב) ואעמדה שמי מודות לזכר בעלמא עבד: שני צבצבס. מרשק"ו בלע"ז: בפרהמשה. הר הזיתים: סחוסה ועליונה. בשיפוט ההר היו וחסת ושלמה בנצחו ואחת בשפולו: סחוסה נקדשה ככל אלו. שמיני בית ראשון הכניסוה ומיזבחה לעיר ע"י חומה אחרת: אלא בעולי גולה. שהוסיפו על העיר וצנו היקף חומה אחרת לחוץ: ה"ה לה במוספתא דסנהדרין ו סחוסה שהיפה קדושה גמורה עמי הארץ נכנסים לאס ואלוליס עמי קדשים קלים אצל לא מעשר שני והזכרים חוללים שם מעשר שני וקדשים קלים עליונה שלא היפה קדושה גמורה עמי הארץ נכנסים שם ואלוליס שם קדשים און חוללים עמי הארץ נכנסים שם לא קדשים קלים ולא מעשר שני. ויש לפרש דעמי הארץ המפרשים ממשעות היו זכרים לעשות צו מזה מן המוצחר לפי שהיו שומעין דרשה ע' עשר ו צבציל שחמער והיו ריכיס להתמודות עשיתי ככל אשר נוימי (דברים טו) והיו שומעים את המתרגמים ואלת לפני ה' אלהיך מעשר דגן מירושלם ויהיך ע' לכן היו נכנסין עד תוך חומת ירושלים הפנימית לקיים לפני ה' אלהיך אצל בקדשים לא היו מטרמיחן עמנן ואולוליס אותם לפניס מחומה חלונה כשאין מואלס חכסניא צבניס וכשהיו אומרים להס זו קדושה וזו אינה קדושה לא היו שומעין לנו לפי שחומרים זו חומה וזו חומה מה לי מחומה מה לי עליונה: שפורפה של ירושלים. גליה וערומה ממקום שהיא נוחה ליכבש: סנאי היא. דפליגי בקדושה ראשונה לשעמה ולעתיד לבוא למ"ד לא קדושה לעתיד לבוא אינערין עורא לקדשה וקדושה בלא מלך ואורים ותומיס ורות הקודש שהייה עמוהה גמורה חברים (ו) ועמי הארץ נכנסים שם כו' עליונה וזכר היתה קדושה גמורה חברים אין נכנסין לה כו' ופירי תנאי היא. דתנן אין א"ר אליעזר כשהיו בונין בהיכל היו עושין קלעים בהיכל לקלעים לעזרות כו'. א"ר יהושע [שמעתן] שמקריבין אע"פ שאין (ב"ד) [בית] כו'. מאי לאו בהא קמפלגי דר' אליעזר סבר קדושה ראשונה אינה לעתיד לבוא. ור' יהושע סבר קדושה ראשונה ולעתידי לבא. ודחין דר' אלעזר לרבי אליעזר קדושה לעתיד לבא סבירא וחו דר' חייא מאי דשמיע ליה קאמר. אלא מהא דתנאי א"ר ישמעאל ב"ר יוסי למה מנו חכמים את אלו ששבעלו מצאו אלו ששבעלו בני הגולה מצאו אלו וקדשם כו' ופשוטה היא. ופישנוה עור בפי"ח מגילה:

על פי נביא. חגי זכריה ומלאכי היו שם ועל פיהם צרות הקודש עשו ואין טעם בדבר: רצ הווא אמר ככל אלו סגן קסבר נו'. כלומר ואי משום קידוש עורא דהואי צבית שני בלא מלך ובלא אוריס ותומיס דלמרינן במסכת יומא (דף כ"א): חמשה דברים חסר מתקש שני אש ושכינה וארון ואורים ותומיס ורות הקודש קסבר קדושה ראשונה דוד ושלמה לא בטלה ולא הוסיף כלום צאורך ורוחצ ומאי דקדש כדכתיב (תמחה יב) ואעמדה שמי מודות לזכר בעלמא עבד: שני צבצבס. מרשק"ו בלע"ז: בפרהמשה. הר הזיתים: סחוסה ועליונה. בשיפוט ההר היו וחסת ושלמה בנצחו ואחת בשפולו: סחוסה נקדשה ככל אלו. שמיני בית ראשון הכניסוה ומיזבחה לעיר ע"י חומה אחרת: אלא בעולי גולה. שהוסיפו על העיר וצנו היקף חומה אחרת לחוץ: ה"ה לה במוספתא דסנהדרין ו סחוסה שהיפה קדושה גמורה עמי הארץ נכנסים לאס ואלוליס עמי קדשים קלים אצל לא מעשר שני והזכרים חוללים שם מעשר שני וקדשים קלים עליונה שלא היפה קדושה גמורה עמי הארץ נכנסים שם ואלוליס שם קדשים און חוללים עמי הארץ נכנסים שם לא קדשים קלים ולא מעשר שני. ויש לפרש דעמי הארץ המפרשים ממשעות היו זכרים לעשות צו מזה מן המוצחר לפי שהיו שומעין דרשה ע' עשר ו צבציל שחמער והיו ריכיס להתמודות עשיתי ככל אשר נוימי (דברים טו) והיו שומעים את המתרגמים ואלת לפני ה' אלהיך מעשר דגן מירושלם ויהיך ע' לכן היו נכנסין עד תוך חומת ירושלים הפנימית לקיים לפני ה' אלהיך אצל בקדשים לא היו מטרמיחן עמנן ואולוליס אותם לפניס מחומה חלונה כשאין מואלס חכסניא צבניס וכשהיו אומרים להס זו קדושה וזו אינה קדושה לא היו שומעין לנו לפי שחומרים זו חומה וזו חומה מה לי מחומה מה לי עליונה: שפורפה של ירושלים. גליה וערומה ממקום שהיא נוחה ליכבש: סנאי היא. דפליגי בקדושה ראשונה לשעמה ולעתיד לבוא למ"ד לא קדושה לעתיד לבוא אינערין עורא לקדשה וקדושה בלא מלך ואורים ותומיס ורות הקודש שהייה עמוהה גמורה חברים (ו) ועמי הארץ נכנסים שם כו' עליונה וזכר היתה קדושה גמורה חברים אין נכנסין לה כו' ופירי תנאי היא. דתנן אין א"ר אליעזר כשהיו בונין בהיכל היו עושין קלעים בהיכל לקלעים לעזרות כו'. א"ר יהושע [שמעתן] שמקריבין אע"פ שאין (ב"ד) [בית] כו'. מאי לאו בהא קמפלגי דר' אליעזר סבר קדושה ראשונה אינה לעתיד לבוא. ור' יהושע סבר קדושה ראשונה ולעתידי לבא. ודחין דר' אלעזר לרבי אליעזר קדושה לעתיד לבא סבירא וחו דר' חייא מאי דשמיע ליה קאמר. אלא מהא דתנאי א"ר ישמעאל ב"ר יוסי למה מנו חכמים את אלו ששבעלו מצאו אלו ששבעלו בני הגולה מצאו אלו וקדשם כו' ופשוטה היא. ופישנוה עור בפי"ח מגילה:

על פי נביא. חגי זכריה ומלאכי היו שם ועל פיהם צרות הקודש עשו ואין טעם בדבר: רצ הווא אמר ככל אלו סגן קסבר נו'. כלומר ואי משום קידוש עורא דהואי צבית שני בלא מלך ובלא אוריס ותומיס דלמרינן במסכת יומא (דף כ"א): חמשה דברים חסר מתקש שני אש ושכינה וארון ואורים ותומיס ורות הקודש קסבר קדושה ראשונה דוד ושלמה לא בטלה ולא הוסיף כלום צאורך ורוחצ ומאי דקדש כדכתיב (תמחה יב) ואעמדה שמי מודות לזכר בעלמא עבד: שני צבצבס. מרשק"ו בלע"ז: בפרהמשה. הר הזיתים: סחוסה ועליונה. בשיפוט ההר היו וחסת ושלמה בנצחו ואחת בשפולו: סחוסה נקדשה ככל אלו. שמיני בית ראשון הכניסוה ומיזבחה לעיר ע"י חומה אחרת: אלא בעולי גולה. שהוסיפו על העיר וצנו היקף חומה אחרת לחוץ: ה"ה לה במוספתא דסנהדרין ו סחוסה שהיפה קדושה גמורה עמי הארץ נכנסים לאס ואלוליס עמי קדשים קלים אצל לא מעשר שני והזכרים חוללים שם מעשר שני וקדשים קלים עליונה שלא היפה קדושה גמורה עמי הארץ נכנסים שם ואלוליס שם קדשים און חוללים עמי הארץ נכנסים שם לא קדשים קלים ולא מעשר שני. ויש לפרש דעמי הארץ המפרשים ממשעות היו זכרים לעשות צו מזה מן המוצחר לפי שהיו שומעין דרשה ע' עשר ו צבציל שחמער והיו ריכיס להתמודות עשיתי ככל אשר נוימי (דברים טו) והיו שומעים את המתרגמים ואלת לפני ה' אלהיך מעשר דגן מירושלם ויהיך ע' לכן היו נכנסין עד תוך חומת ירושלים הפנימית לקיים לפני ה' אלהיך אצל בקדשים לא היו מטרמיחן עמנן ואולוליס אותם לפניס מחומה חלונה כשאין מואלס חכסניא צבניס וכשהיו אומרים להס זו קדושה וזו אינה קדושה לא היו שומעין לנו לפי שחומרים זו חומה וזו חומה מה לי מחומה מה לי עליונה: שפורפה של ירושלים. גליה וערומה ממקום שהיא נוחה ליכבש: סנאי היא. דפליגי בקדושה ראשונה לשעמה ולעתיד לבוא למ"ד לא קדושה לעתיד לבוא אינערין עורא לקדשה וקדושה בלא מלך ואורים ותומיס ורות הקודש שהייה עמוהה גמורה חברים (ו) ועמי הארץ נכנסים שם כו' עליונה וזכר היתה קדושה גמורה חברים אין נכנסין לה כו' ופירי תנאי היא. דתנן אין א"ר אליעזר כשהיו בונין בהיכל היו עושין קלעים בהיכל לקלעים לעזרות כו'. א"ר יהושע [שמעתן] שמקריבין אע"פ שאין (ב"ד) [בית] כו'. מאי לאו בהא קמפלגי דר' אליעזר סבר קדושה ראשונה אינה לעתיד לבוא. ור' יהושע סבר קדושה ראשונה ולעתידי לבא. ודחין דר' אלעזר לרבי אליעזר קדושה לעתיד לבא סבירא וחו דר' חייא מאי דשמיע ליה קאמר. אלא מהא דתנאי א"ר ישמעאל ב"ר יוסי למה מנו חכמים את אלו ששבעלו מצאו אלו ששבעלו בני הגולה מצאו אלו וקדשם כו' ופשוטה היא. ופישנוה עור בפי"ח מגילה:

על פי נביא. חגי זכריה ומלאכי היו שם ועל פיהם צרות הקודש עשו ואין טעם בדבר: רצ הווא אמר ככל אלו סגן קסבר נו'. כלומר ואי משום קידוש עורא דהואי צבית שני בלא מלך ובלא אוריס ותומיס דלמרינן במסכת יומא (דף כ"א): חמשה דברים חסר מתקש שני אש ושכינה וארון ואורים ותומיס ורות הקודש קסבר קדושה ראשונה דוד ושלמה לא בטלה ולא הוסיף כלום צאורך ורוחצ ומאי דקדש כדכתיב (תמחה יב) ואעמדה שמי מודות לזכר בעלמא עבד: שני צבצבס. מרשק"ו בלע"ז: בפרהמשה. הר הזיתים: סחוסה ועליונה. בשיפוט ההר היו וחסת ושלמה בנצחו ואחת בשפולו: סחוסה נקדשה ככל אלו. שמיני בית ראשון הכניסוה ומיזבחה לעיר ע"י חומה אחרת: אלא בעולי גולה. שהוסיפו על העיר וצנו היקף חומה אחרת לחוץ: ה"ה לה במוספתא דסנהדרין ו סחוסה שהיפה קדושה גמורה עמי הארץ נכנסים לאס ואלוליס עמי קדשים קלים אצל לא מעשר שני והזכרים חוללים שם מעשר שני וקדשים קלים עליונה שלא היפה קדושה גמורה עמי הארץ נכנסים שם ואלוליס שם קדשים און חוללים עמי הארץ נכנסים שם לא קדשים קלים ולא מעשר שני. ויש לפרש דעמי הארץ המפרשים ממשעות היו זכרים לעשות צו מזה מן המוצחר לפי שהיו שומעין דרשה ע' עשר ו צבציל שחמער והיו ריכיס להתמודות עשיתי ככל אשר נוימי (דברים טו) והיו שומעים את המתרגמים ואלת לפני ה' אלהיך מעשר דגן מירושלם ויהיך ע' לכן היו נכנסין עד תוך חומת ירושלים הפנימית לקיים לפני ה' אלהיך אצל בקדשים לא היו מטרמיחן עמנן ואולוליס אותם לפניס מחומה חלונה כשאין מואלס חכסניא צבניס וכשהיו אומרים להס זו קדושה וזו אינה קדושה לא היו שומעין לנו לפי שחומרים זו חומה וזו חומה מה לי מחומה מה לי עליונה: שפורפה של ירושלים. גליה וערומה ממקום שהיא נוחה ליכבש: סנאי היא. דפליגי בקדושה ראשונה לשעמה ולעתיד לבוא למ"ד לא קדושה לעתיד לבוא אינערין עורא לקדשה וקדושה בלא מלך ואורים ותומיס ורות הקודש שהייה עמוהה גמורה חברים (ו) ועמי הארץ נכנסים שם כו' עליונה וזכר היתה קדושה גמורה חברים אין נכנסין לה כו' ופירי תנאי היא. דתנן אין א"ר אליעזר כשהיו בונין בהיכל היו עושין קלעים בהיכל לקלעים לעזרות כו'. א"ר יהושע [שמעתן] שמקריבין אע"פ שאין (ב"ד) [בית] כו'. מאי לאו בהא קמפלגי דר' אליעזר סבר קדושה ראשונה אינה לעתיד לבוא. ור' יהושע סבר קדושה ראשונה ולעתידי לבא. ודחין דר' אלעזר לרבי אליעזר קדושה לעתיד לבא סבירא וחו דר' חייא מאי דשמיע ליה קאמר. אלא מהא דתנאי א"ר ישמעאל ב"ר יוסי למה מנו חכמים את אלו ששבעלו מצאו אלו ששבעלו בני הגולה מצאו אלו וקדשם כו' ופשוטה היא. ופישנוה עור בפי"ח מגילה:

על פי נביא. חגי זכריה ומלאכי היו שם ועל פיהם צרות הקודש עשו ואין טעם בדבר: רצ הווא אמר ככל אלו סגן קסבר נו'. כלומר ואי משום קידוש עורא דהואי צבית שני בלא מלך ובלא אוריס ותומיס דלמרינן במסכת יומא (דף כ"א): חמשה דברים חסר מתקש שני אש ושכינה וארון ואורים ותומיס ורות הקודש קסבר קדושה ראשונה דוד ושלמה לא בטלה ולא הוסיף כלום צאורך ורוחצ ומאי דקדש כדכתיב (תמחה יב) ואעמדה שמי מודות לזכר בעלמא עבד: שני צבצבס. מרשק"ו בלע"ז: בפרהמשה. הר הזיתים: סחוסה ועליונה. בשיפוט ההר היו וחסת ושלמה בנצחו ואחת בשפולו: סחוסה נקדשה ככל אלו. שמיני בית ראשון הכניסוה ומיזבחה לעיר ע"י חומה אחרת: אלא בעולי גולה. שהוסיפו על העיר וצנו היקף חומה אחרת לחוץ: ה"ה לה במוספתא דסנהדרין ו סחוסה שהיפה קדושה גמורה עמי הארץ נכנסים לאס ואלוליס עמי קדשים קלים אצל לא מעשר שני והזכרים חוללים שם מעשר שני וקדשים קלים עליונה שלא היפה קדושה גמורה עמי הארץ נכנסים שם ואלוליס שם קדשים און חוללים עמי הארץ נכנסים שם לא קדשים קלים ולא מעשר שני. ויש לפרש דעמי הארץ המפרשים ממשעות היו זכרים לעשות צו מזה מן המוצחר לפי שהיו שומעין דרשה ע' עשר ו צבציל שחמער והיו ריכיס להתמודות עשיתי ככל אשר נוימי (דברים טו) והיו שומעים את המתרגמים ואלת לפני ה' אלהיך מעשר דגן מירושלם ויהיך ע' לכן היו נכנסין עד תוך חומת ירושלים הפנימית לקיים לפני ה' אלהיך אצל בקדשים לא היו מטרמיחן עמנן ואולוליס אותם לפניס מחומה חלונה כשאין מואלס חכסניא צבניס וכשהיו אומרים להס זו קדושה וזו אינה קדושה לא היו שומעין לנו לפי שחומרים זו חומה וזו חומה מה לי מחומה מה לי עליונה: שפורפה של ירושלים. גליה וערומה ממקום שהיא נוחה ליכבש: סנאי היא. דפליגי בקדושה ראשונה לשעמה ולעתיד לבוא למ"ד לא קדושה לעתיד לבוא אינערין עורא לקדשה וקדושה בלא מלך ואורים ותומיס ורות הקודש שהייה עמוהה גמורה חברים (ו) ועמי הארץ נכנסים שם כו' עליונה וזכר היתה קדושה גמורה חברים אין נכנסין לה כו' ופירי תנאי היא. דתנן אין א"ר אליעזר כשהיו בונין בהיכל היו עושין קלעים בהיכל לקלעים לעזרות כו'. א"ר יהושע [שמעתן] שמקריבין אע"פ שאין (ב"ד) [בית] כו'. מאי לאו בהא קמפלגי דר' אליעזר סבר קדושה ראשונה אינה לעתיד לבוא. ור' יהושע סבר קדושה ראשונה ולעתידי לבא. ודחין דר' אלעזר לרבי אליעזר קדושה לעתיד לבא סבירא וחו דר' חייא מאי דשמיע ליה קאמר. אלא מהא דתנאי א"ר ישמעאל ב"ר יוסי למה מנו חכמים את אלו ששבעלו מצאו אלו ששבעלו בני הגולה מצאו אלו וקדשם כו' ופשוטה היא. ופישנוה עור בפי"ח מגילה:

(א) נחלה נקדשת ביום מ"ס בחי' ר"ח מגיש ע"ס.

מנ"י גופה. דלא צריכא לקדושי. דקא מקיים ואלו הן וכל שמעלה בדרך מסורת מאתכן (שם ע"ג). כל מצות אלו. הטהרות צברי חומה, שילוח מנורע וקריאת מגילה חמשה עשר וכו' (שם). דהא מינייהו. דן דקמי קדשה לעתיד לבא. ר' אלעזר בר יוסי אמרה. כי היכא דקאמר אע"פ שאין לו עכשיו ואע"פ דמכיר לא בטלה קדושה (ערכין כ"ג). אשר לוא חומה. לא כתיב. שמע לא ונתמעט לו. כלומר אין לו עכשיו והיה לו חומה קודם לכן. הוה נמי בית חלוט צבו (שם ר"ב). וע"י חוסי (שם) אלמא סבירא ליה קדושה קמייתא לא בטלה מממת חורבן. והיינו תנאי (מגילה י"א).